

Fjárfestingarstefna Hlutfallsdeildar Lífeyrissjóðs bankamanna

Í samræmi við reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða.

1. Lífeyrissjóður bankamanna, Hlutfallsdeild

Lífeyrissjóður bankamanna hét áður Eftirlaunasjóður starfsmanna Landsbankans og Seðlabankans en starfsemi hans má rekja aftur til ársins 1929. Hinn 1. janúar 1998 breyttist nafn sjóðsins og starfsemi var skipt í tvær deildir, Hlutfallsdeild og Stigadeild (nú Aldursdeild). Aðildarfyrirtæki Hlutfallsdeildar eru Landsbankinn hf., Seðlabanki Íslands, Reiknistofa bankanna, Valitor hf., og Lífeyrissjóður bankamanna. Hlutfallsdeild er lokuð fyrir nýjum sjóðfélögum en varðveitir hluta af réttindum sjóðfélaga sem áunnin eru fyrir lok árs 1997.

2. Tryggingafræðileg staða

Niðurstaða tryggingafræðilegrar athugunar miðað við lok árs 2010 sýndi að verðmæti eigna sjóðsins að meðtöldum iðgjöldum en frádrögnum kostnaði vegna fjárfestinga reiknast 37.406,1 milljónir og skuldbindingar vegna lífeyris og rekstrarkostnaðar 39.815,5 milljónir. Mismunur eigna og skuldbindinga reiknast því -2.409,4 milljónir, eða -6,1% af skuldbindingum. Staðan versnaði lítillega milli ára. Ástæða þess er einkum sú að endurmat eigna lækkar sem hlutfall eigna milli ára.

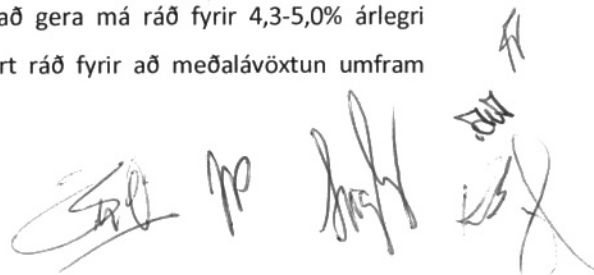
Staða sjóðsins er innan þeirra marka sem almennt eru áskilin í lögum nr. 129/1997 en þar er hámark vikmarka milli eigna og skuldbindinga 10% á einstöku ári og 5% fyrir stöðu samfellt í fimm ár, en skuldbindingar voru 3,0% umfram eignir í lok árs 2008. Samþykktir Lífeyrissjóðs bankamanna tiltaka ekki ákveðin vikmörk fyrir mun eigna og skuldbindinga en í 5. grein samþykta er að finna almennt ákvæði um að jöfnuður skuli vera milli eigna og skuldbindinga.

3. Markmið og forsendur ávöxtunar

Ávöxtun fjármuna Hlutfallsdeildar Lífeyrissjóðs bankamanna skal vera í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfssemi lífeyrissjóða. Fjárfestingar taka mið af varkárni og meginþungi þeirra skal vera á skipulegum verðbréfamörkuðum. Haga skal ávöxtun eigna Hlutfallsdeildar með þeim hætti að samspil ávöxtunar og áhættu sé sem hagkvæmast. Tapsþol deildarinnar er lítið þar sem lífeyrisgreiðslur eru hærrí en iðgjaldsgreiðslur og mun bilið aukast þar á milli á næstu árum. Samkvæmt útreikningum byggðum á tryggingafræðilegri athugun má gera ráð fyrir að iðgjöld muni vera orðin óveruleg um árið 2035 en að lífeyrisgreiðslur geti náð allt fram til ársins 2070. Lágmarksávöxtunarkrafa til eignasafns Hlutfallsdeildar er 3,5% og sjóðurinn þolir ekki miklar sveiflur í ávöxtun.

Eignasamsetning 1. október 2011 og vænt ávöxtun 2012-2015

Eignasamsetning Hlutfallsdeildar þann 1. október 2011 var á þann hátt að 26% eigna voru innlán og 74% eigna voru skuldabréf. Útreikningar á væntri ávöxtun eignasafnsins sýna að gera má ráð fyrir 4,3-5,0% árlegri ávöxtun næstu fjögur ár. Að teknu tilliti til rekstrarkostnaðar er gert ráð fyrir að meðalávöxtun umfram lágmarksávöxtunarkröfu verði 0,7-1,4% á ári.

Vænt ávöxtun	2012	2013	2014	2015
Raunávöxtunarkrafa	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Rekstrarkostnaður	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Raunávöxtun	5,0%	4,5%	4,4%	4,3%
Umframávöxtun	1,4%	0,9%	0,8%	0,7%

Markmið Hlutfallsdeildar um ávöxtun og áhættu eru breytileg eftir tímabilum og fylgja breytingum á fjárfestingarstefnu. Fyrir árið 2012 hefur Hlutfallsdeildin að markmiði að ná 5% meðalraunávöxtun með 4-4,5% árlegu staðalfrávikum.

Áhætta eignasafns í formi árlegs staðalfráviks skal áætluð á grundvelli mánaðarlegra sögulegra gagna 10 ára tímabils. Ávöxtun skal reiknuð fyrir sama tímabil og reiknast yfir í íslenskar krónur.

Helsta óvissan við spá um vænta ávöxtun komandi ára snýst um þá raunávöxtunarkröfu sem í boði muni verða fyrir nýjar fjárfestingar. Hlutfallsdeildin er þroskuð deild með útgreiðslur til lífeyrisþega talsvert umfram inngreiðslur, en vegna afborgana skuldabréfa og bundinna innlána sem koma á gjalddaga er búist við að endurfjárfestingar sjóðsins verði á bilinu 1-5% af heildareign sjóðsins árin 2013-2015 en 21% árið 2012. Skýringin á hárri endurfjárfestingu næsta árs er að tekist hafði að binda um 19% safnsins á hárri raunávöxtunarkröfu fram til þess tíma. Sú endurfjárfesting mun augljóslega hafa mikil áhrif á raunávöxtun safnsins og því var gerð næmnigreining sem sýnir vænta umframávöxtun fyrir það bil raunávöxtunar sem líklegt má telja að í boði verði að meðaltali fyrir ólíka fjárfestingarkosti næstu 4 ár.

Næmnigreining v/nýrra fjárfestinga	Vænt umframávöxtun			
	2012	2013	2014	2015
2,5% ávöxtunarkrafa	1,4%	0,6%	0,5%	0,4%
3,0% ávöxtunarkrafa	1,4%	0,8%	0,7%	0,6%
3,5% ávöxtunarkrafa	1,4%	0,9%	0,8%	0,7%
4,0% ávöxtunarkrafa	1,5%	1,0%	0,9%	0,9%
4,5% ávöxtunarkrafa	1,5%	1,1%	1,1%	1,1%

4. Fjárfestingarstefna 2012

Fjárfestingarstefna Hlutfallsdeildar tekur mið af réttindakerfi, lífeyrisbyrði og áætluðu framtíðargreiðsluflæði vegna lífeyrisskuldbindinga sjóðsins. Fjárfestingarstefna Hlutfallsdeildar mótast af því að búið er að loka deildinni fyrir nýjum iðgjaldagreiðendum og því fækkar greiðandi sjóðfélögum en lífeyrisþegum fjölgar.

Það er mat stjórnar að neðangreind eignasamsetning sé þannig háttáð að sjóðurinn muni geta staðið við skuldbindingar sínar til framtíðar. Fjárfestingarstefnan er óbreytt frá fyrra ári.

Fjárfestingarstefna hlutfallsdeildar Lífeyrissjóðs bankamanna:

	Markmið	Neðri mörk	Efri mörk
Skuldabréf	100%	100%	100%

Með skuldabréfum er átt við spariskírteini, ríkisbréf, íbúðabréf, húsbref, húsnæðisbréf, skuldabréf sveitarfélaga, fyrirtækjaskuldabréf, skuldabréf banka, innlán og veðlán til sjóðfélaga. Spákaupmennska með eignir sjóðsins innan dagsins (e. day trading) er með öllu óheimil. Ekki er heimild til fjárfestinga á skuldabréfum útgefnum af erlendum aðilum. Fjárfesting í hlutabréfum er nú óheimil og verða allar eignir í hlutabréfum seldar fyrir lok árs 2013. Í október 2011 voru hlutabréf innan við 0,1% af eignum sjóðsins. Í fjárfestingarstefnunni eru sett fram markmið um að ekki sé fjárfest í erlendum skuldabréfum og því ekki gert ráð fyrir að þörf sé á því að nota afleiður til að draga úr gjaldmiðlaáhættu.

Eignasamsetning Hlutfallsdeildar miðað við 1. október er innan fjárfestingastefnu og samræmist markmiðum stjórnar sjóðsins um eignasamsetningu.

Nánara niðurbrot fjárfestingarstefnu

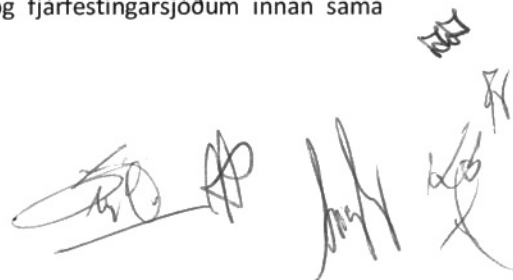
Hlutfallsdeild er heimilt að ávaxta fé sitt með eftirfarandi hætti:

- a) Vixlar og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs
- b) Skuldabréf sveitarfélaga
- c) Innlán í bönkum og sparisjóðum
- d) Skuldabréf lánastofnana
- e) Innlend hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða
- f) Skuldabréf tryggt með veði í íbúðarhúsnæði
- g) Skuldabréf fyrirtækja

Eignasamsetning skal vera í samræmi við VII. kafla laga nr. 129/1997

Takmarkanir

- Hlutdeild óskráðra verðbréfa skal ekki fara yfir 20%, að undanskildum skuldabréfum tryggðum með veði í fasteign.
- Samanlögð eign sjóðsins í verðbréfum útgefnum af sama aðila, tengdum aðilum sbr. lög um fjármálafyrirtæki, eða aðilum sem tilheyra sömu samstæðunni skal ekki vera meiri en 10% af hreinni eign sjóðsins fyrir þá flokka verðbréfa sem falla undir liði b-g hér að ofan. Engar slíkar takmarkanir skulu gilda á þeim flokkum verðbréfa sem falla undir lið a.
- Fyrir öll önnur verðbréf en þau sem tilgreind eru í liðum a-g má samanlögð eign sjóðsins í verðbréfum útgefnum af sama aðila eða aðilum sem tilheyra sömu samstæðunni ekki vera meiri en 5% af hreinni eign sjóðsins.
- Innlán í banka og sparisjóð til sama aðila skal ekki vera meiri en 25% af hreinni eign sjóðsins.
- Eign lífeyrissjóðsins í hverjum verðbréfasjóði má ekki vera meiri en 25% af útgefnum hlutdeildarskírteinum hlutaðeigandi verðbréfasjóðs eða fjárfestingarsjóðs.
- Eign lífeyrissjóðs eða einstakri deild hans í verðbréfasjóðum og fjárfestingarsjóðum innan sama rekstrarfélags má ekki vera meiri en 25% af hreinni eign.

- Samanlögð eign í verðbréfum sem tilgreind eru í liðum d-g útgefnum af sama aðila, tengdum aðilum sbr. lög um fjármálafyrirtæki, eða aðilum sem tilheyra sömu samstæðunni og innlánnum í bönkum og sparisjóðum skal ekki vera meiri en 25% af hreinni eign sjóðsins.
- Óheimilt er að eiga í fjárfestingarsjóðum sem fjármagna sig með lántöku eða skortsölu.
- Atvinnugreinaskipting:
  - Fyrirtækjaskuldabréfum skal vera vel dreift milli helstu atvinnugreina. Engin ein atvinnugrein skal hafa meira en 50% vægi til lengri tíma en vegna aðstæðna á fjármálamörkuðum nú má þetta hlutfall vera 80% til skemmri tíma. Fyrirtækjaskuldabréf eru lítill hluti heildarsafns sjóðsins og því hefur áhætta í þessum eignaflokk lítil áhrif á heildaráhættu sjóðsins.
  - Sjóðurinn fjárfestir ekki í hlutabréfum.

Hlutfallsdeild sjóðsins á hlutafé í Eignarhaldsfélagi lífeyrissjóða um Verðbréfaþing ehf. eignin er óveruleg og nemur 100.000 kr að nafnvirði.

Fasteignaveðtryggð skuldabréf

Hlutfall fasteignaveðtryggðra skuldabréfa í október 2011 er 3,4% af hreinni eign. Eingöngu er um að ræða lán til sjóðsfélaga. Hámarksupphæð er 25 m.kr. Lán er veitt gegn veði í íbúðarhúsnæði. Upplýsingar um útlánareglur eru aðgengilegar á heimasíðu sjóðsins.

Leyfð eru önnur lán á undan láni frá sjóðnum, en hvorki fjárnám né lögtök. Lán sjóðsins ásamt öðrum lánnum á undan, má ekki fara fram úr 65% af kaupverði eða matsverði hvort af þessu sem lægra er enda sé veðhlutfall ekki hærra en 100% af brunabótamati húsnæðis

Ef veðhlutfall er hærra en 75% af brunabótamati og ekki liggur fyrir kaupsamningur skal framkvæma sérstakt mat á eigninni sbr 3. mgr. Sjóðstjórn má hverju sinni láta matsmann sinn meta fasteign telji hún ástæðu til þess, og skal það ávallt gert ef um ósamþykkt íbúðarhúsnæði er að ræða. Mat skal framkvæmt á kostnað umsækjanda.

Húsnæði í smíðum telst veðhæft sé lagt fram fohheldisvottorð og brunabótamatsvottorð, ásamt verðmati sbr 3. mgr. og skal þá miðast við veðhlutfall að hámarki 65% matsfjárhæðar. Ef stjórnin telur þörf á frekari upplýsingum um fasteign er henni jafnframt heimilt að krefjast fyllri gagna, áður en til lánveitingar kemur.

Meðallíftími skuldabréfa

Markmið um meðallíftíma skuldabréfaflokka er 8 til 14 ár. Vegið meðaltal er 9,2 ár þann 1. nóvember 2011. Markmið um meðallíftíma er nú hækkað nokkuð frá síðustu stefnu en þar var það 6 – 12 ár. Er þá verið að horfa til vænts meðaltíma heildarskuldbindinga sem er um 17,8 ár. Markmiðið er því að vinna að því að lengja meðallíftímann til að auka samræmi eigna og skuldbindinga og draga þar með úr áhættu, en þó með hliðsjón af þeirri ávöxtun sem í boði er á hverjum tíma. Fyrirséð er að meðaltími heildarskuldbindinga Hlutfallsdeildar mun styttest héðan í frá þar sem deildin tekur ekki við nýjum sjóðfélögum.

Samningur um virka eignastýringu hjá þriðja aðila

Sjóðurinn er nú með 1,5% eigna í virkri eignastýringu hjá þriðja aðila.

5. Endurskoðun fjárfestingarstefnu

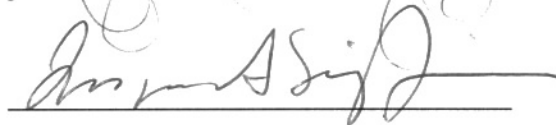
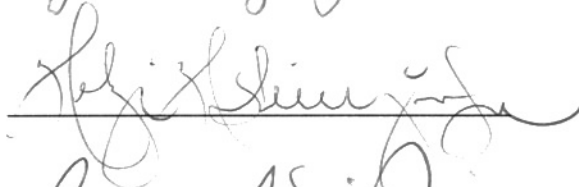
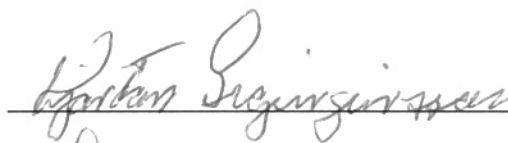

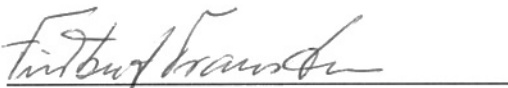
Fjárfestingarstefna þessi skal tekin til endurskoðunar með reglulegu millibili eftir því sem ástæða er til að teknu tilliti til framangreindra markmiða um ávöxtun og áhættu og markaðsaðstæðna hverju sinni. Könnun á því hvort ástæða sé til endurskoðunar skal framkvæmd eigi sjaldnar en á 6 mánaða fresti. Breytingar á fjárfestingarstefnu skulu gerðar skriflega.

Reykjavík, 17. nóvember 2011

Framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs bankamanna

Stjórn Lífeyrissjóðs bankamanna

Fylgiskjal I

Skipting fjárfestinga eftir tegundaflokkum sbr. 36. gr. laga nr. 129/1997

Markmið um samsetningu eigna

Hlutfallsdeild

Í hlutfalli af hreinni eign til greiðslu lífeyris	I		II		III		IV		V		VI	
	Markmið um eignasamsetningu	Vikmörk	Staða í okt. 2011	Hámark skv. samþykktum	Gengisbundin verðbréf	Vikmörk	Óskráð verðbréf	Vikmörk	Óskráð verðbréf	Vikmörk	Vikmörk	
Innlán í bönkum og sparisjóðum og aðrar peningamarkaðseignir	10%	0-35%	26%	Ekkert hámark	0%	0%	0%	0%	0%	0-35%		
Ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	67,5%	50-100%	67%	Ekkert hámark	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
Skuldabréf bæjar- og sveitafélaga	7,5%	0-10%	1%	50%	0%	0%	0%	0%	0%	0-10%		
Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	0%	0-10%	2%	50%	0%	0%	0%	0%	0%	0-10%		
Fasteignatryggð skuldabréf	10%	0-25%	3%	Ekkert hámark	0%	0%	0%	0%	4%	0-25%		
Hlutabréf	0%	0-0%	0%	60%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
Hlutir og hlutfeldarskírteini annarra sjóða um sam. fjárfestingu	0%	0-15%	0%	50%	0%	0%	0%	0%	0%	0-15%		
Önnur verðbréf*	5%	0-10%	1%	50%	0%	0%	0%	0%	0%	0-10%		
Samtals	100%		100%		0%				4%			

Hámark samkvæmt samþykktum

50%

50%

*Önnur verðbréf eru skuldabréf fyrirtækja ofl.